Οι αγρότες εγκαταλείπουν τη βιοκαλλιέργεια μόλις τελειώσει η υποχρεωτική παραμονή στο πρόγραμμα

«Οικολόγοι» μόνο για την επιδότηση

Τι περιλαμβάνει το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Αγροτική Ανάπτυξη την περίοδο 2007-2013

Του ΘΟΔΩΡΗ ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ

Τη «συνταγή», δηλαδή την κατάλληλη δέσμη μέτρων που θα αποτελέσουν το Εθνικό Σχέδιο Δράσης, για να εδραιωθεί και να αναπτυχθεί η βιολογική γεωργία στη χώρα μας αναζητά το υπουργείο Γεωργίας. Ο αρμόδιος υφυπουργός, κ. Αλέξανδρος Κοντός, έχει θέσει ως στόχο τη θεαματική αύξηση των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων βιολογικής παραγωγής. Το πρώτο βήμα, το οποίο πράγματι στέφθηκε με επιτυχία, ήταν η προσπάθεια για προσέλκυση μεγάλου αριθμού αγροτών στα επιδοτούμενα δετή προγράμματα βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας. Ωστόσο, όσοι παρακολουθούν τον χώρο γνωρίζουν ότι οι επιδοτήσεις μέσα από τα δετή προγράμματα αποτελούν, βεβαίως, ένα σημαντικό κίνητρο, έχουν όμως «κοντά ποδάρια».

Ο υφυπουργός Γεωργίας Αθ. Κοντός

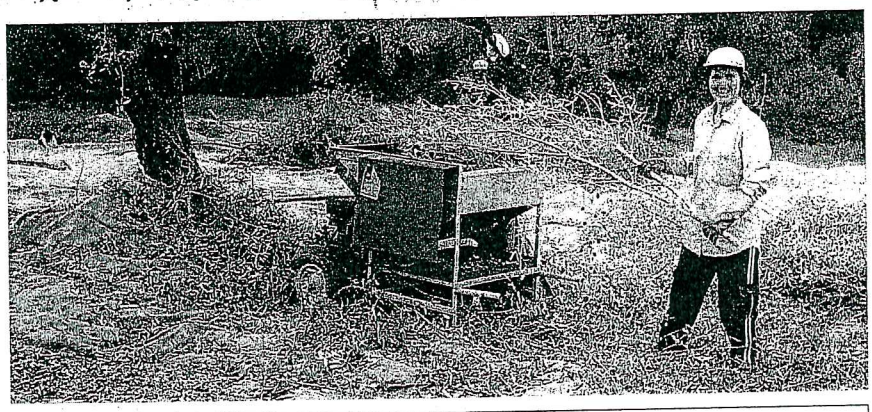
Το ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Βιοκαλλιεργητών Ελλάδος, Σπ. Καχριμάνης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Γεωργίας, το 2001 ήταν πιστοποιημένοι 6.993 αγρότες. Το 2002, αμέσως μετά τη λήξη της δετούς υποχρεωτικής συμμετοχής στο πρόγραμμα για τη λήψη της επιδότησης, 3.654 βιοκαλλιεργητές, δηλαδή το 52%, εγκατέλειψαν τη βιολογική γεωργία.

Στο τέλος του 2002, οι πιστοποιημένοι βιοκαλλιεργητές ήταν πλέον μόνο 6.299, ποσοστό που αντιπροσωπεύει το 0,74% των Ελλήνων γεωργών. Ένα ποσοστό μηδαμινό, σχεδόν ανάξιο λόγου, με δεδομένο ότι βρισκόμαστε στο 12ο χρόνο εφαρμογής της βιολογικής γεωργίας στην Ευρώπη.

Για τον σκοπό αυτό ο κ. Κοντός επεξεργάζεται συμπληρωματικά μέτρα τα οποία θα «κρατήσουν» τους βιοκαλλιεργητές σε αυτή την επιλογή. Τα μέτρα αφορούν τη διευκόλυνση των πωλήσεων μέσω των ειδικών λαϊκών αγορών βιολογικών προϊόντων, την επέκταση των καλυπτόμενων από τον ΕΛΓΑ ζημιών και την αύξηση των αποζημιώσεων, την εκπαίδευση μέσα από τον οργανισμό ΔΗΜΗΤΡΑ, την πρόσληψη ειδικών συμβούλων στα υπό ίδρυση Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης, τη σύνδεση με τον αγροτουρισμό κ.λπ.

Η ποιοτική αξιολόγηση των στοιχείων, πάντως, δεν δικαιολογεί αισιοδοξία, υποστηρίζει ο κ. Σπύρος Καχριμάνης, πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Ομάδων Παραγωγών Οπωροκηπευτικών και ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Βιοκαλλιεργητών Ελλάδος και εξηγεί: «Το μεγαλύτερο ποσοστό της βιολογικής παραγωγής αφορά ελαιοκομικά προϊόντα και είναι σχεδόν μηδενική η συμμετοχή των προϊόντων τα οποία έχουν ζήτηση στην αγορά (κτηνοτροφικά, γαλακτοκομικά, λαχανικά, φρούτα). Συγκεκριμένα, το 2001 (η τελευταία χρονιά που το υπουργείο δίνει στατιστικά στοιχεία), σε σύνολο 311.000 στρεμμάτων, το 50% είναι ελιές, μόνο 1,6% κηπευτικά και μόνο 0,9% όσπρια. Ενδεικτικά, στην Αργολίδα μια ιδιαίτερα πλεονεκτική για λαχανικά περιοχή και δίπλα στην Αθήνα –τη μεγαλύτερη αγορά βιολογικών προϊόντων της χώρας – καλλιεργούνταν το 2001 7.000 στρ. ελιές και μόνο 5 στρέμματα κηπευτικά!». Προς ενίσχυση του ισχυρισμού αυτού, αρκεί να αναφερθεί ότι από τους 3.000 αγρότες που εντάχθηκαν στο τελευταίο πρόγραμμα βιολογικής γεωργίας οι 2.844 ενδιαφέρονται για ελιά, εσπεριδοειδή και αμπέλια, όπου οι επιδοτήσεις είναι της τάξης των 90 ευρώ το στρέμμα.

Βιολογικά αγροκτήματα-πρότυπο

ΝΕΑ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΑΝΤΑΡΝΤ

Εν όψει της διαμόρφωσης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη βιολογική γεωργία, το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης έχει ξεκινήσει διάλογο με τους εμπλεκόμενους φορείς, μεταξύ των οποίων οι εκπρόσωποι των αγροτών αλλά και οι φορείς ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Με βάση την εμπειρία που προκύπτει από την εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας στη χώρα μας, είναι απαραίτητο να υιοθετηθεί ένα πρακτικό, μακρόπνοο και αποτελεσματικό σχέδιο δράσης, υποστηρίζει μιλώντας στον «ΚτΕ» ο αρμόδιος υφυπουργός κ. Αλέξανδρος Κοντός.

Πρωταρχικός στόχος του σχεδίου πρέπει να είναι η αντιστροφή του κλίματος απογοήτευσης και δυσπιστίας και της αίσθησης εγκατάλειψης που (όχι άδικα) επικρατεί στην ύπαιθρο και στον κόσμο της βιολογικής γεωργίας, τονίζει από την πλευρά του ο κ. Καχριμάνης και υποστηρίζει ότι για το σκοπό αυτό οι επεμβάσεις πρέπει να γίνουν κατευθείαν στα χωριά και στους αγρούς και όχι σε επιστημονικές επιτροπές στην Αθήνα. Ο πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Ομάδων Παραγωγών προτείνει μάλιστα τη δημιουργία ενός δικτύου βιολογικών επιδεικτικών αγροκτημάτων, ιδέα που έχει, με διάφορες παραλλαγές, εφαρμοστεί σε πολλές χώρες όπως η Βρετανία και η Ιρλανδία. Σύμφωνα με την πρόταση, τα επιδεικτικά βιολογικά αγροκτήματα πρέπει να είναι τουλάχιστον δύο ανά νομό και να έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

■ 1. Να ανήκουν σε μια ομάδα όμορων, πρωτοπόρων βιοκαλλιεργητών για να επιτευχθεί βιώσιμο μέγεθος και «υποκινούμενη» συνεργασία.

■ 2. Να είναι σε συνεργασία με παράλληλο εθνικό δίκτυο μεταπτυχιακών-εμπόρων βιολογικών προϊόντων.

■ 3. Κάθε αγρόκτημα να είναι «υιοθετημένο» από μια ομάδα τεχνοκρατών, της τοπικής δ/νσης γεωργίας του ΕΘΙΑΓΕ, του Γεωπονικού Πανεπιστημίου κ.λπ. Ό,τι έρευνα, πτυχιακή ή μεταπτυχιακή εργασία κ.λπ., γίνεται για τη βιολογική γεωργία στο εξής να πραγματοποιείται σε συνεργασία με κάποιο από τα αγροκτήματα του δικτύου και να επεξεργάζονται μαζί πραγματικά προβλήματα.

■ 4. Κάθε αγρόκτημα να εξοπλιστεί με μηχανήματα για κομπόστ, φορτωτές, πλατφόρμες κ.λπ, τα οποία θα είναι στη διάθεση κάθε νέου βιοκαλλιεργητή της περιοχής ο οποίος θα ενσωματώνεται στην ομάδα βάσει κάποιων κανόνων (να προτιμώνται όμορες νέες αγροτικές εκτάσεις, διαφορετικά προϊόντα κ.λπ.)

■ 5. Κάθε αγρόκτημα να είναι και τοπικό σημείο πώλησης ιδιοπαραγόμενων βιολογικών προϊόντων ή προϊόντων που παράγουν τα συνεργαζόμενα αγροκτήματα του δικτύου.

■ 6. Κάθε αγρόκτημα να διαθέτει μια μικρή αίθουσα για προβολή multimedia σχετικά με τη βιολογική γεωργία και μια κεντρική δομή να παράγει υλικό το οποίο θα διανέμεται στα αγροκτήματα.

■ 7. Κάθε αγρόκτημα να διαθέτει μικρό βιολογικό εστιατόριο, το οποίο να υποστηριχθεί για ένα διάστημα από εθνικούς πόρους, ώστε να δημιουργηθεί ένα εθνικό δίκτυο βιολογικών εστιατορίων μέσα στο αγρόκτημα. Μια πρακτική η οποία μπορεί να αποτελέσει πραγματική καινοτομία.

Τι είναι όμως αυτό που κάνει πολλούς αγρότες να εγκαταλείπουν τη βιοκαλλιέργεια όταν σταματήσει η επιδότηση; Η έλλειψη τεχνογνωσίας, τεχνικής στήριξης και οργανωμένου μάρκετινγκ, υποστηρίζει ο κ. Καχριμάνης.

Όπως λέει χαρακτηριστικά, «από το 1993 μέχρι το 1998, οι αγρότες εντάσσονταν στη βιολογική γεωργία, γιατί ήταν κάτι καινούργιο και ελπιδοφόρο και γιατί ήλπιζαν πως θα εξελιχθεί και θα λύσει τα προβλήματα της παιδικής ηλικίας. Δυστυχώς αυτά δεν λύθηκαν ποτέ και αφενός οδήγησαν τους παλιούς σε εγκατάλειψη, τους δε επόμενους σε σκεπτικισμό, δυσπιστία και άρνηση. Το πρώτο στοιχείο που διαμόρφωσε αυτή την πραγματικότητα είναι πως το υπουργείο Γεωργίας δεν έκανε και δεν κάνει απολύτως τίποτα άλλο για τη βιολογική γεωργία εκτός από το να δίνει την επιδότηση. Αυτό μάλιστα, σε μια εποχή όπου έχει καταστεί σαφές πως οι επιδοτήσεις δεν μπορούν να αποτελούν πολιτικές αλλά μέσα και μάλιστα βραχυπρόθεσμα».